

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı

23 Ekim 2018 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, 2019 yılı bütçesindeki Anayasa'ya ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na aykırılıklar konusunda neler yapıldığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) hakkında sunumu

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

3'üncü Toplantı

23 Ekim 2018 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 15.33'te açılarak iki oturum yaptı.

Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu, 2019 yılı bütçesindeki Anayasa'ya ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na aykırılıklar konusunda neler yapıldığını öğrenmek istediğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak tarafından, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) hakkında sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 16.31'de toplantıya son verildi.

23 Ekim 2018 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.33

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Sayın Hazine ve Maliye Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, yazılı ve görsel basınıımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 3'üncü Birleşimini açıyorum.

Bugün, gündemimizde Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ilk bütçesi olan 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın Sayın Bakan tarafından Komisyonumuza sunumu bulunmaktadır.

Usul yönünden bir üyemizin talebi var.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

II.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, 2019 yılı bütçesindeki Anayasa'ya ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na aykırılıklar konusunda neler yapıldığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları, değerli milletvekilleri, Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu dönemimizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakanım ve Sayın Başkanım; Anayasa'mızda ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda bütçeyle ilgili bazı prosedürler var ve süreler var. Sayın Başkanım, bu prosedür ve süreler konusunda özellikle sizin titiz olmanız gerekir. 2019 bütçesi OVP ve OVMP konusunda gecikme söz konusu. Anayasa'ya aykırılık ve 5018'e aykırı gecikmeler söz konusu. Sayın Başkanım, bunların tarafınızdan nasıl dikkate alındığını, bu konuda neler yapıldığını size sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Geneli üzerindeki müzakereler başladığımızda bu konuyla ilgili açıklamamı yapacağım.

Şimdi sunumunu yapmak üzere Sayın Bakana söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

III.- SUNUMLAR

1.- Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) hakkında sunumu

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Sayın Başkan, çok değerli Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri, değerli basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanın da bahsettiği üzere, yeni Cumhurbaşkanlığı sisteminin ilk bütçesinin hayırlar getirmesini temenni ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Görüşmeler özellikle Plan ve Bütçe Komisyonunda 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın görüşmelerini kapsıyor. Bu görüşmeler sonunda siz değerli Komisyon üyelerinin katkılarıyla son hâlini bulacak ve ondan sonra Genel Kurula inşallah sevk edilecek. Bu noktada, Komisyon süreci boyunca gerek geneli gerek bakanlıklar üzerindeki bütçe görüşmelerinin inşallah hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Sunuşumu genel olarak, öncelikli küresel ekonomi, sonra Türkiye ekonomisi, sonra 2017 yılı merkezî yönetim kesin hesabı, sonra 2018 yılı merkezî yönetim bütçe gerçekleştirmeleri ve 2019 yılı merkezî yönetim bütçesinin dışında, kamu finansmanı ve gelir politikaları ve uygulamaları bölümleriyle anlatacağım.

Makroekonomik görünüme baktığımızda, öncelikli olarak küresel ekonomiden bahsederek sözlerime başlamak istiyorum.

İlk olarak küresel ekonomi ve Türkiye ekonomisine ilişkin genel bir değerlendirmeye sözlerime girmek istiyorum.

Küresel ekonomi 2017 yılında üretim, yatırım ve uluslararası ticaretteki toparlanmaya bağlı olarak güçlü bir büyüme performansı gerçekleştirmiştir. 2018 yılında ise görece olumlu seyir devam etmekte, bunun yanında başta üretim ve ticaret verileri olmak üzere bir ivme kaybı gözlenmiştir. 2018 yılının ilk yarısında Amerika Birleşik Devletleri, Çin ve Hindistan'da gerçekleşen güçlü büyümeyle birlikte emtia ihracatçısı ülkelerdeki ekonomik toparlanma küresel ekonomik büyümeyi desteklemiştir. Bununla birlikte, Amerika kaynaklı olarak uluslararası ticarete getirilen kısıtlamalar ve bunun yanında jeopolitik riskler sonucunda ekonomik aktivitede nispi bir yavaşlama gözlemlenmiştir. Küresel ekonominin dış ticarete artan korumacılık, jeopolitik riskler ve sıkılaştıran finansal koşullara rağmen 2018 ve 2019 yıllarında 2017 yılıyla birlikte paralellik arz ederek 3,7 oranında büyümesi beklenmektedir.

Küresel ticaret Amerika Birleşik Devletleri ve Çin arasındaki ticari gerilimin etkisiyle hız kaybetmeye başlamıştır. 2017 yılında yüzde 5,2 büyüyen küresel ticaret hacminin 2018 yılında yüzde 4,2; 2019 yılında ise yaklaşık yüzde 4 büyümesi beklenmektedir.

Gelişmiş ülkelerde ekonomik faaliyetler özellikle avro bölgesindeki ivme kaybına rağmen güçlü seyrini korumaktadır. Amerika Birleşik Devletleri ve Çin arasındaki ticari gerilim ve artan belirsizlikler ihracatı ve yatırımları olumsuz etkileyerek ekonomik büyümeyi baskılamaktadır. Gelişmiş ekonomilerin 2018 yılında yüzde 2,4; 2019 yılında ise yüzde 2,1 büyümesi beklenmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri ekonomisi korumacı ticaret politikaları ve Amerika Merkez Bankasının faiz artışlarına rağmen destekleyici finansal koşullar ve mali genişlemeyle güçlü görünümünü korumaktadır. Amerikan ekonomisinin 2018 yılında yüzde 2,9; 2019 yılında ise yüzde 2,5 büyümesi beklenmektedir.

Avro bölgesindeki olumlu büyüme performansı bir miktar güç kaybetmesine rağmen devam etmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nin ticaret politikasına ilişkin belirsizlikler ve jeopolitik riskler önümüzdeki dönemde Avrupa bölgesi büyümesini olumsuz yönde etkileyebilecek faktörler olarak öne çıkmaktadır. 2017 yılında yüzde 2,4 oranıyla son on yılın en yüksek seviyesine ulaşan ekonomik büyümenin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ BERAT ALBAYRAK – ...2018 yılında yüzde 2; 2019 yılında ise yüzde 1,9 gerçekleşmesi beklenmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; gelişmekte olan ülkeler, Çin ve Hindistan’la birlikte emtia ihracatçısı ülkeler öncülüğünde büyümeye devam etmektedir. 2017 yılındaki senkronize büyümenin ardından 2018 yılında gelişmekte olan ülkeler arasında büyüme performansı, para birimlerindeki değer kayıplarına, yapısal reform çabalarına ve finansal kırılganlıklarına bağlı olarak ayrışmalar göstermektedir. Son dönemdeki Çin’den kaynaklı yavaşlamaların yerini Hindistan’daki büyümenin almasıyla birlikte bu denge süreci hakeza devam etmektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerin, yüksek emtia fiyatları ve güçlü iç ve dış talebin etkisiyle 2018 ve 2019 yıllarında yüzde 4,7 oranında büyümesi beklenmektedir.

Dünyanın en büyük ikinci ekonomisi olan Çin, iç talepteki zayıflama, Amerika’yla yaşadığı ticari gerilim ve içinden geçmekte olduğu dönüşüm sürecine bağlı olarak daha ılımlı bir büyüme politikasına girmiştir. Çin ekonomisinin 2018 yılında yüzde 6,6 ve 2019 yılında yüzde 6,2 büyümesi beklenmektedir.

2016 yılında artmaya başlayan petrol fiyatları, artan talep, jeopolitik riskler ve üretim kısıtlamaları nedeniyle bu yıl da yüksek seyretmektedir. OPEC ve Rusya başta olmak üzere petrol üreticisi ülkelerin üretim kısıtlamasını derinleştirmek için atacağı yeni adımlar ve arzı kesintiye uğratabilecek jeopolitik riskler petrol fiyatlarını yukarı yönlü baskılamaktadır. Öte yandan Amerika Birleşik Devletleri kaya gazı yatırımlarıyla üretiminin artması ve jeopolitik risklerin azalması gibi unsurlar petrol fiyatlarını önümüzdeki yıl aşağıya çekecek unsurlar olarak göz önüne gelmektedir.

2018 yılının ilk çeyreğinden sonra artan ticari gerilim, FED’in para politikası ve doların güçlenmesiyle gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye akımları ivme kaybetmiştir. Önümüzdeki dönemde gelişmiş ülkelerde ekonomik büyümenin hız kesmesi, ticari gerilimin azalması ve büyük merkez bankalarından Avrupa Merkez Bankası ile Japon Merkez Bankasının parasal normalleşmeyi zamana yayması beklenmektedir. Bu çerçevede önümüzdeki dönemde gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye akımlarının devam edeceği ancak son yılların altında gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Küresel ekonomiye dair son iki yıllık dönemde Türkiye’ye etkileri bakımından öne çıkan iki temel gelişme, küresel ekonomik aktivitedeki toparlanmanın istikrar kazanması ve başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere gelişmiş ülkelerde para politikasındaki sıkılaşmaya bağlı olarak faiz oranlarının yükselmeye devam etmesi beklenmektedir. Bu dönemde ayrıca petrol fiyatlarında ciddi bir yükselişin gerçekleşmesi, Türkiye ekonomisini cari denge ve enflasyon kanalıyla olumsuz etkilemiştir.

Önümüzdeki döneme ilişkin olarak da ticari gerilim, finansal oynaklıklardaki artış ve yükselen borçlanma maliyetleri küresel ekonomik görünüm üzerinde baskı oluşturacak risk unsurlarıdır. Finansal piyasalarda artan risk algısıyla elverişli finansal koşullar kademeli olarak sıkılaşmaya devam edecektir ve orta vadede de küresel ekonomi açısından aşağı yönlü risk faktörleri ağırlığını korumaktadır.

Şimdi, Türkiye ekonomisine geldiğimizde, Sayın Başkan ve değerli üyeler, küresel ekonomideki temel görünümü ve riskleri paylaştıktan sonra Türkiye ekonomisinin değerlendirmesine baktığımızda, ülkemiz son yıllarda çok sayıda iç ve dış şoklara maruz kalmıştır. 15 Temmuz 2016 menfur darbe girişimi, Suriye kaynaklı jeopolitik riskler ve artan terör saldırıları ekonomimizde planlanan yapısal dönüşümlerin gerçekleşmesine fırsat vermemiştir. Küresel finansal koşullardaki dalgalanmaların da etkisiyle makroekonomik istikrar zarar görmüştür.

Bu şokları bertaraf etmek amacıyla ekonomiyi canlandırmaya yönelik uygulamaya koyduğumuz mali tedbirler, destekleyici makro ihtiyati politikalar, Kredi Garanti Fonu aracılığıyla sağlanan krediler ve olumlu dış konjonktürün etkisiyle 2017 yılında yüzde 7,4 ile güçlü bir büyüme performansını Türkiye ortaya koymuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, bir dakika lütfen.

Buyurunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ BERAT ALBAYRAK – Bu büyüme performansı ile Türkiye, G20 ülkeleri arasında en hızlı ve güçlü büyüyen ülke olmuştur.

2018 yılının ilk yarısında da Türkiye ekonomisi yüzde 6,2 büyüyerek küresel ve yerel ölçekteki birçok belirsizliğe rağmen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sistem maalesef böyle yani Bakanın sesini de kesiyorlar. Cumhurbaşkanlığı sistemi böyle bir şey.

BAŞKAN – Sayın Bakan, acaba notlarımız masanın üzerinde düğmenin üzerine geliyor olabilir mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, yok, sistemden kaynaklı. Cumhurbaşkanlığı sistemi böyle bir şeymiş.

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.46

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.47

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun 3'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Sistem arızası giderildi.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Buyurun Sayın Bakan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – 2018 yılının ilk yarısında da Türkiye ekonomisi yüzde 6,2 büyüyerek küresel ve yerel ölçekteki birçok belirsizliğe rağmen güçlü büyüme seyrini devam ettirmiştir ve yılın ilk yarısında büyüme tarafındaki pozitif görünümün devam etmesinde iç talep ve yatırım kanalından gelen güçlü katkılar da ciddi bir belirleyici unsur olmuştur.

2018 yılının ikinci çeyreğinden itibaren gelişmekte olan ülkelere yönelik risk algısının bozulması ve FED'in faiz artışları ile uluslararası sermaye akımları yavaşlamıştır. Bu süreçte dış finansman ihtiyacımızın yanında Türkiye ekonomisine ve Türk lirasına yönelik spekülasyonlar neticesinde ülke risk primimiz yükselmiş ve Türk lirası değer kaybetmiştir.

Kur ve faiz tarafında yaşanan şoklar ve finansal manada finansmana erişimin sınırlanmasıyla iç talep ivme kaybetmiştir. Dış talepten mal ihracatı ve turizmdeki güçlü performansla büyümeye pozitif katkı vermektedir.

2019-2021 Yeni Ekonomi Programı'na göre sıkı para ve maliye politikaları uygulanarak ekonomideki dengelenme süreci doğru bir şekilde yönetilerek enflasyon, cari işlemler ve dış finansman ihtiyacı kaynaklı risklerimizi minimize eden sürdürülebilir bir büyüme patikası izlenecektir. Bu doğrultuda 2018 ve 2019 yılları için büyüme tahminlerimizi sırasıyla yüzde 3,8 ve yüzde 2,3 olarak belirledik.

Ekonomimiz güçlü büyüdüğü dönemlerde, iş gücü politikalarımızın da katkısıyla yüksek istihdam üretmeyi başarmıştır. 2017 yılında yaklaşık 1,6 milyon kişiye, 2018 yılının ilk çeyreğinde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık 1,2 milyon kişiye Türkiye istihdam sağlamıştır.

AK PARTİ hükümetleri olarak gelişen ve değişen ekonomik şartlara uyum kapsamında istihdamı destekleyen düzenlemeleri ve politikaları hayata geçirdik. Küresel kriz sonrası yani 2007'den 2018'e kadarki süreçte yaklaşık 8,5 milyon istihdam üreterek uluslararası karşılaştırmalarda yüksek istihdam sağlayan ülkelerden OECD sıralamasında 2'nci olarak dünyada çok önemli bir performans ortaya koyduk. Ekonomide başlayan dengelenme süreciyle birlikte yıllık istihdam artışında yavaşlama, işsizlik oranlarında ise artmak eğilimi görülmüştür. Önümüzdeki dönemde ekonomideki dengelenmenin belirginleşmesi ve yavaşlayan iç talep nedeniyle işsizlik oranının bir miktar artarak 2018 yılında ortalama yüzde 11,3 olarak gerçekleşmesini öngörüyoruz.

Döviz kurundaki artış, enerji fiyatlarındaki yukarı yönlü seyir, artan finansman maliyetleri ile fiyatlama davranışlarındaki ve beklentilerindeki bozulma enflasyonu yüksek seviyelere taşımıştır. 2018 yıl sonunda tüketici enflasyonunun, maliyet yönlü gelişmelerin de etkileriyle, yüzde 20,8 seviyesinde gerçekleşmesi beklenmektedir. Yeni Ekonomi Programı ve Enflasyonla Topyekûn Mücadele Programı kapsamında alınmakta olan ilave tedbirlerle enflasyonun kademeli olarak azaltılması ve Yeni Ekonomi Programı'nın sonunda yüzde 6 seviyelerine gerilemesi hedeflenmektedir.

2017 yıl sonunda 157 milyar dolara yükselen yıllık ihracatımızın, 2018 yılında bu artışı sürdürerek Eylül ayında 165 milyar doları ve yıl sonunda da 170 milyar dolarlık ihracat hedefini yakalaması beklenmektedir.

(Muğla Milletvekili Süleyman Girgin tarafından pankart açılması)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bir dakika efendim.

Sayın Girgin, böyle bir usulümüz yok, lütfen...

Sayın Bakanım, buyurun devam edin lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – En büyük ihracat pazarımız olan AB ekonomisindeki toparlanma ihracatımıza olumlu katkı sağlamaktadır. Toplam ihracatın yüzde 49,8'ini oluşturan AB'ye ihracatımız, ağustos ayında bir önceki yıla göre 3,2 milyar euro artarak 67,8 milyar euroya ulaşmıştır. 2017 yılında toparlanan turizm gelirleri 2018 yılında turist sayısının rekor seviyeye ulaşmasıyla ilk sekiz ayda yüzde 23'lük bir artışı ortaya koymuştur. 2018 yılı Ocak-Ağustos döneminde yabancı ziyaretçi sayısı geçen yıla göre yüzde 22,9 artmıştır ve turizm gelirlerinin yıl sonunda 29 milyar dolara yükseleceği tahmini ortadadır.

Artan enerji fiyatları ve güçlü iç talebe bağlı olarak cari açık, 2018 yılının Mayıs ayına kadar artışını sürdürdükten sonra ekonomik dengelenmeyle birlikte yılın ikinci yarısında düşüş eğilimine girmiştir ve “çekirdek cari denge” olarak nitelendirilen altın ve enerji hariç dengenin de 2018'in yıl sonunda pozitif gerçekleşmesi beklenmektedir. 2018'in yıl sonunda cari açık 36 milyar dolar, cari açığın gayrisafi yurt içi hasılaya oranı da yaklaşık yüzde 4,7 oranında beklenmektedir.

Son dönemde finansal piyasalarda yaşanan dalgalanmalara karşın bankacılık sektörü sağlıklı ve güçlü yapısını korumuş, finansal istikrarı ve reel ekonomiyi desteklemeye devam etmiştir. Ayrıca, Yeni Ekonomi Programı'nda belirlediğimiz çerçevede bankaların mali yapıları ve aktif kaliteleri yakından izlenmekte ve sektörün mali yapısını güçlendirecek kapsamlı bir politika seti uygulanmaktadır. Bankacılık sektörünün aktif kalitesinin en önemli göstergelerinden biri olan ve sektörün kredi riskini gösteren kredilerin takibe dönüşüm oranı 2018 yılı Ağustos ayı itibarıyla yüzde 2,9'dur ve sermaye yeterlilik oranı ise aynı dönemde yüzde 17,3 olarak gerçekleşmiştir ve bu oran hedef oran olarak yüzde 12'nin oldukça üzerinde ve yasal sınır olan yüzde 8'in 2 katından yüksektir. 2018 yılında kamu maliyesini, bir yandan mali alanı ve enflasyonla mücadeleyi desteklerken diğer yandan yapısal, konjonktürel ve sosyal ihtiyaçları karşılayacak şekilde yürüttük. Bu dönemde kamu gelirlerini artıran önemli düzenlemeler yürürlüğe konulmuş, kamu giderlerinde tasarruf sağlayan kararlar alınmış, yapılan vergi düzenlemeleriyle enflasyonla mücadeleye katkı sağlanmıştır. Öte yandan, yatırım, üretim, istihdam ve ihracatı destekleyen nakdi ve vergisel teşvikler sağlanmış, gelir dağılımını ve sosyal adaleti pekiştiren düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Ekonomik ve sosyal teşvikler mali dengeler üzerinde bir miktar maliyet yaratmıştır.

Yeni Ekonomi Programı'nda mali disiplini ekonomi politikasının temel çıpası olarak belirledik. Başta tasarruflar olmak üzere uygulamaya konulacak yapısal tedbirlerle merkezî yönetim bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranını program dönemi boyunca yüzde 2'nin altında tutacağız. İşte

bu çerçevede, 2017 yılında yüzde 1,5 olarak gerçekleşen merkezî yönetim bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranının 2018 yılında da yüzde 2'nin altında tutularak yüzde 1,9; 2019 yılında ise yüzde 1,8 olacağını öngörüyoruz. Buna bağlı olarak, 2017 yılında yüzde 1,8 olan genel devlet açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranının 2018 yılında 2,4; 2019 yılında ise 1,6 olmasını hedefledik. Bu oranlar, hepimizin malumu olduğu üzere, yüzde 3 olan Maastricht Kriterlerinin altında, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin bütçe açıklarına kıyaslandığında oldukça düşük düzeydedir.

2017 yılı merkezî yönetim kesin hesabına geldiğimizde... Konuşmamın bu bölümünde 2017 Yılı Kesin Hesap Kanun Teklifi'ne ilişkin büyüklükleri paylaşmam gerekirse; 2017 yılında bütçe giderleri 678,3 milyar TL, bunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 21,8; bütçe gelirleri 630,5 milyar TL, GSYH'ye oranı yüzde 20,3; bütçe açığı 47,8 milyar TL, GSYH'ye oranı yüzde 1,5; faiz dışı fazla 8,9 milyar TL, GSYH'ye oranı yüzde 0,3 olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılı merkezî yönetim bütçe tahmini ve yıl sonu gerçekleştirmelerine bakılacak olursa; 2017 yılı bütçe giderleri bütçe başlangıç tahminine göre yüzde 5,1 oranında, yıl sonu gerçekleştirme tahminine göre de yüzde 0,7 oranında artmıştır. Buna karşın, bütçe gelirlerimiz bütçe başlangıç tahminine göre yüzde 5,4 oranında, yıl sonu gerçekleştirme tahminine göre yüzde 3 oranında artış göstermiştir. 2017 yılında 47,8 milyar TL olarak gerçekleşen bütçe açığı, başlangıçta öngörülen açığın 929 milyon TL üzerinde ancak yıl sonu gerçekleştirme tahmininin ise 13,9 milyar TL altında gerçekleşmiştir.

2018 yılı merkezî yönetim bütçe gerçekleştirmelerine baktığımızda, 2018 yılında merkezî yönetim bütçe giderlerinin 821,8 milyar TL, merkezî yönetim bütçe gelirlerinin 749,6 milyar TL, bütçe açığının 72,1 milyar TL, faiz dışı dengenin de 4,3 milyar TL olarak gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz. 2018 yıl sonu bütçe açığının 72,1 milyar TL'yle bütçe başlangıç hedefinin 6,2 milyar TL üzerinde gerçekleşeceğini tahmin ediyor, bu açığın milli gelire oranının da yüzde 1,9'a çıkmasını bekliyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Faiz dışı denge 4,3 milyar TL açık mı, fazla mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Fazla.

Bütçe giderlerinin detaylarına bakacak olursak, 2018 yılında personel giderlerinin 200,3 milyar TL, sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 34,4 milyar TL, mal ve hizmet alım giderlerinin 69,3 milyar TL, cari transferlerin 323,1 milyar TL, sermaye giderlerinin 78,7 milyar TL, sermaye transferlerinin 17,3 milyar TL, borç verme giderlerinin 22,2 milyar TL, faiz giderlerinin de 76,4 milyar TL olarak gerçekleşmesini bekliyoruz.

2018 yılında vergi gelirlerinde hedefin 31,1 milyar TL üzerinde gerçekleştirerek 630,5 milyar TL olarak gerçekleşmesini bekliyoruz. Vergi gelirlerindeki yüksek performansta küresel emtia fiyatları ve kurlarda yaşanan artışa bağlı olarak ithalde alınan katma değer vergisinin bütçe hedefinin 25,2 milyar TL üzerinde, gelir vergisinin ise tevkifatla yaşanan artışlar neticesinde 14,9 milyar TL hedefin üzerinde gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz. Ayrıca, uygulamaya koyduğumuz yapılandırma kanunları kapsamındaki tahsilatlar bütçede öngörülen tutarların üzerinde gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, özel tüketim vergisi gelirlerinin bütçe hedefinin 5,9 milyar TL, dâhilde alınan katma değer vergisi gelirlerinin ise hedefin 5,8 milyar TL altında gerçekleşmesi beklenmektedir. Vergi dışı gelirlerin hedefin 21,7 milyar TL üzerinde gerçekleştirerek 119 milyar TL olması öngörülmektedir. Bunda kamu bankalarından elde edilen temettü gelirlerinin bütçe hedefinin 4,4 milyar TL üstünde gerçekleşmiş olmasıyla birlikte bedelli askerlik ve imar barışından tahsil edilmesi beklenen bütçeler ki 9 ve 6 milyar TL tutarlarındaki gelirlerin de etkili olacağını düşünüyoruz.

2019 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi hakkında bilgi vermem gerekirse;

2019 yılı bütçesi, AK PARTİ hükümetleri tarafından hazırlanan 17'nci bütçedir. Çok partili dönemde arka arkaya 17 defa bütçe hazırlama görevini AK PARTİ hükümetlerine, bizlere veren milletimize ben burada Hükümetim adına bir kez daha şükranlarımı sunuyorum.

2019 yılı bütçemizi, konuşmamın başında da bahsettiğim çerçevede, Yeni Ekonomik Program kapsamında açıklanan ekonomik, mali ve sosyal hedeflerle uyumlu olacak şekilde planladık.

Bu noktada baktığımızda; bütçe giderleri 961 milyar TL, faiz hariç giderler 843,7 milyar TL, bütçe gelirleri 880,4 milyar TL, vergi gelirleri 756,5 milyar TL, bütçe açığı 80,6 milyar TL, faiz dışı fazla da 36,7 milyar TL olarak öngörülmüştür.

2019 yılı bütçe ödenekleri 2018 yılına göre yüzde 26 artmaktadır. Bu artış yaklaşık 198 milyar TL'ye tekabül etmekte olup 197 milyar TL'lik kısmı, yani diğer bir deyişle yüzde 99'u aşağıda açıklanan başlıca 4 bütçe harcama kaleminde görünen, gözlemlenecek olan bir artışa denk düşmektedir. Dolayısıyla, diğer kalemlerdeki artış ve azalışların net etkisi 1,5 milyar TL yani yüzde 1'in bile altında görülmektedir.

Birincisi, personel giderleri ve sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri ve personel giderlerini karşılama ödeneği dediğimiz ve toplam bütçe giderleri içindeki payı yüzde 30,6 olan kalemdir.

Kamu personel ücretlerine 2019 yılı içerisinde yansıtılacak olan enflasyon farkı ödemeleri ile 2018 yılında kadroya geçen taşeron işçilerin ücret ödemeleri nedeniyle personel giderleri geçen yıla göre yüzde 35,6 oranında artarak 216 milyar 570 milyon TL'den 293 milyar 678 milyon TL'ye yükselmiştir; en büyük artış bu kaleme olmuştur.

Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan transferler ki toplam bütçe giderleri içerisindeki payı yüzde 19,3'tür. 2019 yılı içerisinde emekli ve yaşlılık aylıklarına yapılacak enflasyon farkı dâhil zamlarla emeklilik noktasında emeklilere vermeye bu yıl itibarıyla başladığımız bayram ikramiyelerini de eklediğimizde, toplam yüzde 36,5 oranında artarak 135 milyar 684 milyon TL'den 185 milyar 160 milyon TL'ye yükselmiştir.

Faiz giderlerinin toplam bütçe giderleri içindeki payı yüzde 12,2. Faiz giderleri faiz oranında ve döviz kurundaki yükselişe bağlı olarak borçlanma maliyetlerindeki ve dış borç faiz ödemelerindeki artış nedeniyle 2018 yılına göre yüzde 63,6 oranında artarak 71,7 milyar TL'den 117 milyar 317 milyon TL'ye yükselmiştir.

Dördüncü kalem, gelirden ayrılan paylar ki toplam bütçe giderleri içindeki payı yüzde 11,9'dur. Gelirlerdeki artış nedeniyle gelirden ayrılan paylar 2018 yılı ödeneklerine göre yüzde 27,2 oranında artarak 89 milyar 860 milyon TL'den 114 milyar 344 milyon TL'ye yükselmiştir ve bu çerçevede bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre dağılımına baktığımızda; personel giderleri 247,3 milyar TL, sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderleri 43,4 milyar TL, mal ve hizmet alım giderleri 67,6 milyar TL, cari transferler 391,3 milyar TL, sermaye giderleri 54,4, sermaye transferleri 10 milyar TL, borç verme giderleri 21,7, yedek ödenekler 7,9, faiz giderleri de 117,3 milyar TL olarak gerçekleşecektir.

Merkezî yönetim gelirlerinin yüzde 17,4 artışla 880,4 milyar TL ve vergi gelirlerinin yüzde 20 oranında artarak 756,5 milyar TL, vergi dışı gelirlerin de yüzde 4 oranında artarak 123,9 milyar TL'ye ulaşacağı tahmin edilmektedir.

2019 yılı vergi gelirlerinin alt kalemlerine baktığımızda da; gelir vergisi 171,9, kurumlar vergisi 74,2, dâhilde alınan KDV 70,7, özel tüketim vergisi 162,6, ithalden alınan KDV 165,8, damga vergisi 20,8, harçlar 27,7, BSMV 19, motorlu taşıtlar vergisi 16 ve diğer vergiler 27,8 milyar TL olacağı tahmin edilmektedir.

2019 yılı bütçesinin temel özelliklerine baktığımızda; Yeni Ekonomi Programı'nda ortaya konulan dengelenme sürecinin en temel şekilde gerçekleşeceğini çok net bir şekilde görmekteyiz. Maliye politikası para politikasıyla eşgüdümlü olarak enflasyon başta olmak üzere cari açık ve büyümeye ilişkin hedeflerle uyumlu olarak yönetilecektir.

Bütçe giderlerine baktığımızda göreceğimiz, 2019 yılı bütçesinin temel özelliğinin bir tasarruf bütçesi olduğudur; tüm gider kalemlerinden kesintilerin yapıldığı görülmektedir. Özellikle altyapı yatırımlarımız doygunluk noktasına ulaştığı için öncelikli tasarruf alanımız burası oldu. Tasarrufları yatırım kalemlerinde gerçekleştirirken memurumuzun, işçimizin, emeklimizin ve devlet çalışanlarımızın haklarını sonuna kadar koruduk. Bununla beraber, geçmiş yılların biraz altında alımlar öngördük. İşte biraz önce de bütçedeki artış kalemlerini detaylıca anlattım.

Yine 2019 yılı bütçesi detaylı olarak incelendiğinde görülecektir ki ihracata, teknoloji üretimine ve turizme yönelik ayrılan kaynaklara temel olarak kesinti uygulanmamıştır. Yeni Ekonomi Programı'nda da ilan ettiğimiz gibi, 2019 yılı bütçesinden başlayarak üç yıllık dönemde kaynaklarımızı öncelikli olarak ihracatı artıracak, teknolojik üretimi sağlayacak, cari açığı azaltacak yatırımlara kanalize edecek şekilde öncelikliyoruz. Bu kapsamda, daha önce ilan ettiğimiz bütçe disiplini ve sıkı maliye politikası yaklaşımımız bu noktada da bütçemize tam anlamıyla yansıtılmıştır.

Gelir tarafında ise, genel olarak vergi oranlarında değil, vergi gelirlerinde artış öngördük. Gelir tarafında tek seferlik gelir artırıcı tedbir öngörmedik. Dönem içerisinde meydana gelebilecek tek seferlik uygulamalar eğer cereyan ederse bütçemizi pozitif olarak etkileyecektir.

Bütçemizin en önemli özelliği sermaye giderlerinde sağlayacağı ortalama yüzde 20'lik düşüşle arzu ettiğimiz ekonomik dengelenme sürecine bu noktada ciddi bir katkı sağlayacaktır. Tıpkı tek seferlik gelir öngörmediğimiz gibi, tek seferlik gelir karşılığı olmayan harcamalara da 2019 yılı bütçemizde yer vermedik. Bütçemizdeki en büyük pay bu yıl da on altı yıldır olduğu gibi 17'nci yılın bütçesinde de yine eğitime ayrıldı.

Sayın Başkan, değerli üyeler; günümüzde nitelikli insan gücünün, bilimsel ve teknolojik gelişmişliğin ön şartı eğitimidir. AK PARTİ hükümetleri olarak daha önceki yıllarda olduğu gibi 2019 yılında da bütçemizdeki en büyük payı eğitime ayırıyoruz ve eğitime ayırdığımız kaynağı 2019 yılında 161 milyar TL'ye çıkarıyoruz ve eğitime ayırdığımız kaynağı 2019 yılında 161 milyarın ötesine taşıyıp bütçe giderlerinde yaklaşık yüzde 17'sini tek başına eğitim noktasında Millî Eğitim Bakanlığına ayırmış bulunuyoruz. Başka bir ifadeyle, 2018 yılında vergi gelirlerimizin yüzde 21'ini eğitime harcamış olacağız.

Sağlık; sağlık alanında yaptığımız reformlarla vatandaşlarımıza sunduğumuz sağlık hizmetinin kalitesini artırıyor ve her bir vatandaşımız için ulaşılabilir bir sağlık hizmeti altyapısını güçlü bir şekilde hayata geçiriyoruz.

Bu kapsamda, ruhen ve bedenen sağlıklı nesillerin yetişmesi için sağlık alanındaki harcamalarımızı da artırdık. Bu amaçla 2018 yılında bütçemizden sağlığa 157 milyar TL'lik bir kaynak ayrıldı. 2002 yılında yüzde 11,3 olan sağlık harcamalarının bütçe içerisindeki payını, yüzde olarak da baktığımızda, 2019 yılında yüzde 16,3'e çıkarmış olduk.

2019 yılında özel sektörün yenilikçi ve üretken yatırımlarını destekleyecek yatırımlara önem vererek 2019 yılında kamu yatırımlarının bütçe içerisindeki payını 65,1 milyar TL olarak belirledik.

Hükümetlerimiz döneminde yerel yönetimlere daha fazla önem verdik. Kamu hizmetlerinin sunumunda yerel yönetimlere daha çok görev ve sorumluluk vererek merkezden yürütülen birçok hizmetin, mahallinde daha etkin ve verimli sunulmasını sağladık. Yerel yönetimlere verdiğimiz bu önem doğrultusunda, iktidarımız döneminde yerel yönetimlere bütçeden ayrılan kaynak miktarı da ciddi anlamda artırılmıştır. Bu kapsamda büyükşehir ve diğer belediyelerimiz ile il özel idarelerimize ayırdığımız kaynağı yüzde 28,4 oranında artırarak 93,6 milyar Türk lirası düzeyine ulaştırdık.

Hükümetlerimiz döneminde, ekonomik büyüme sayesinde elde edilen refah artışından ülkemizin her sosyal kesiminin pay almasını sağladık. Sosyal yardımlar alanında reform olarak nitelendirebileceğimiz birçok yeni uygulamayı hayata geçirdik, sosyal yardımların programlarını çeşitlendirdik. Bu kapsamda 2019 yılı bütçemizde sosyal harcamalar için ayırdığımız kaynak miktarını 62,1 milyar TL'ye çıkardık. Bu tutar 2019 yılı bütçesinin yüzde 6,5'ine denk gelmektedir. Oysa 2002 yılında bu oran yüzde 1,3 ve ayırdığımız kaynak ise 1,6 milyar TL idi.

2019 yılında bütçemizden yatırım ödenekleri dâhil tarıma ayırdığımız kaynak toplamı da 26,5 milyar Türk lirasıdır. Bu kapsamda; tarımsal destek programları için 16,1 milyar TL; tarım sektörü yatırım ödenekleri için 5,1 milyar TL; tarımsal kredi sübvansiyonu, müdahale alımları, tarımsal KİT'lerin finansmanı, ihracat destekleri ve diğer tarımsal destekler için de 5,3 milyar TL kaynak ayırıyoruz.

2019 yılında da özel sektör aracılığıyla büyüme stratejimizi sürdürüp bu kapsamda reel kesim destekleri için bütçemizden 32,8 milyar TL kaynak ayırıyoruz.

Yurtiçi tasarruf oranının artırılması Hükümetimizin ekonomi politikasının önemli bileşenlerinden bir tanesidir. Yurtiçi tasarrufların artırılması yoluyla sürdürülebilir yüksek büyümeyi sağlamayı hedefliyoruz. Bildiğiniz üzere, bu amaçla attığımız adımlardan biri de 2013 yılı itibarıyla geçiş yaptığımız Bireysel Emeklilik Sisteminde doğrudan devlet katkısı uygulamasıdır. 2019 yılında Bireysel Emeklilik Sistemi kapsamında devlet katkısı tutarı için bütçemizden 4,1 milyar TL'lik kaynak ayırdık. 2019 yılı sonunda bütçeden karşılanan toplam devlet katkısı tutarı 19,4 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Bireysel Emeklilik Sistemi'ndeki katılımcı sayısı eylül ayı itibarıyla 6,9 milyon kişiye, birikmiş fon tutarı ise devlet katkısı dâhil 86,9 milyar TL'ye ulaşmıştır. 2017 yılında yürürlüğe koyduğumuz otomatik katılım sistemiyle bireysel emekliliğin kapsamının genişletilmesi sağlanmıştır. Bu kapsamda eylül ayı itibarıyla otomatik katılım sistemindeki katılımcı sayısı 5 milyon kişiye, biriken fon tutarı ise 3,8 milyar TL'ye ulaşmıştır.

İktidara geldiğimiz 2002 yılı sonundan bu yana kamu görevlilerimizin mali ve sosyal haklarında ciddi iyileşmeler sağladık, onların yaşam standartlarını yükselttik ve yükseltmeye de devam edeceğiz.

2002-2018 Ekim döneminde kamu görevlilerimizin aylık ve ücretlerinde enflasyonun oldukça üzerinde artış sağladık. Nitekim; aile yardımı ödeneği dâhil en düşük memur maaşı 2002 Aralık ayında 392 TL iken 2018 Ekim ayında 3.133 TL'ye çıkarıldı ve artış oranı yüzde 699'a ulaştı. Aile yardımı ödeneği dâhil ortalama memur maaşı 2002 Aralık ayında 578 Türk lirası iken 2018 Ekim ayında 3.806 TL'ye çıkarılarak artışı da yüzde 559 ulaştırdık. Muhtar aylığı 2002 Aralık ayında 97 Türk lirası iken 2018 Ekim ayında 1.726 Türk lirasına çıkarılarak artış oranını yüzde 1.673 oranına ulaştırdık. Güvenlik korucu ücretleri 2002 Aralık ayında 236 Türk lirası iken 2018 Ekim ayında 1.727 Türk lirasına çıkarılarak artış oranını da yüzde 631'e ulaştırdık. Bu noktada baktığımızda, gerçekleşen enflasyona yüzde 344 olarak bu artışların tamamının çok ama çok altında gerçekleşmiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; ülkemizde son on altı yılda uygulanan mali disiplin sayesinde kamunun borç yükü oldukça düşük seviyelere indirilmiştir. Avrupa Birliği tanımlı genel yönetim borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2002 yılında yüzde 72,1 seviyesinde iken 2018 yılının ikinci çeyreği itibarıyla bu oran yüzde 29,2 seviyesine gerilemiştir. Bu oran bugün Avrupa Birliği bölgesindeki 2018 yılı birinci çeyrek raporları itibarıyla yüzde 81,5 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Diğer taraftan, bu dönem içerisinde sadece borç yükü azaltılmamış aynı zamanda borcun vadesi uzamış ve borç stokunun yapısı ciddi anlamda iyileştirilmiştir. Merkezî yönetim brüt borç stoku içerisindeki değişken faizli senetlerin payı 2002 yılındaki yüzde 55 seviyesindeyken 2018 yılı Ağustos ayına baktığımızda bu oran yüzde 23,8 seviyesine gerileyerek borç stokumuzun faiz oranına olan duyarlılığı önemli ölçüde azaltılmıştır.

Uygulanan ihtiyatlı makroekonomik politikalar sayesinde hazine borçlanma gereksinimi azaltılmış, 2018 yılı için açıklanan Hazine Finansman Programı'nda yüzde 110 seviyesinde öngörülen iç borç çevirme oranının, yaşanan, bu yıl yaşanan tüm bu finansal saldırılara rağmen, bu seviyenin altında yani yüzde 107,5 seviyesinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Ülkemize karşı gerçekleştirilen tüm bu spekülâtif ataklara karşı devreye aldığımız güçlü aksiyon adımlarıyla oluşturulmak istenen negatif havayı hamdolsun dağıttık. Ekonomi yönetimi içerisinde yer alan tüm kurum ve kuruluşlarımızla kurduğumuz güçlü koordinasyon ve sinerjiyle bu dönem elde edilen çok önemli bir başarı en büyük temel kaynağımız olmuştur. Spekülâtif saldırılara karşı, gerek Swap işlemlerine getirdiğimiz sınırlama adımları gerek mevduat stopaj oranlarındaki ayarlama gerek kredi ve kredi kartı taksit sınırlandırması gerek bankaların teminat yönetiminde sağlanan esneklik gerek Türk lirası ve yabancı para zorunlu karşılık oranlarında indirim, bankaların ve reel sektörün likiditeye kolay erişimini sağlamaya yönelik bazı tedbirler, kredi yapılandırılmalarını kolaylaştıran uygulamalar ve sözleşmelerle birlikte TL'ye geçişle tüm paydaşların süreçten minimum zararla çıkmasını sağlamaya çalıştık. Bunun yanında, göstergelerdeki negatif seyri kırdık ve bir ayı aşkın süre göz önüne alındığında gelişmekte olan ülkeler arasında para birimi ve CDS risk primlerindeki pozitif ayrışmayla dünyada en güçlü bir şekilde öne çıkan ülkelerin başında geldik.

Bu sürecin sonunda sermaye piyasalarında geçtiğimiz hafta, altı ay aradan sonra dolar cinsinden çok başarılı bir tahvil ihracatı gerçekleştirdik ve ihraç miktarının 3 katı taleple karşılaştık. Küresel finansal sistemindeki dalgalanmaların bu denli yüksek olduğu bir dönemde ihraç tutarının 3 katından fazla gerçekleşen bu talep, piyasaların ve yatırımcıların ülkemizin sağlam ekonomik ve finansal göstergelerine duyduğu güvenin bir göstergesi olması açısından önemlidir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Faiz ne oldu, faiz?

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Onu da söylesin.

BAŞKAN – Sorular haftaya salı günü.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAK ALBAYRAK – Bu ilgi, atılan adımların ve ekonomi programımızın küresel finans çevrelerinde ne kadar güçlü karşılık bulduğunu çok net bir şekilde ortaya koymuştur.

2018 yılı içerisinde yatırımcı tabanının genişletilmesi ve yatırım enstrümanlarının çeşitlendirilmesi amacıyla bireysel yatırımcılara yönelik çalışmalara hız verilmiş ve bu kapsamda yurt içinde altın tahvili ve altına dayalı kira sertifikası ihracı gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

Kamu kurumlarının mali kaynaklarının yönetimini tek elde toplayacak Tek Hazine Kurumlar Hesabı 17 Ekim 2018 tarihi itibarıyla uygulamaya geçmeye başlamıştır ve önümüzdeki dönemde kapsamı genişletilecek olan bu Tek Hazine Kurumlar Hesabıyla birlikte kamu nakit kaynakları Hazine tarafından tek bir hesapta izlenecek ve orta ve uzun vadede yaklaşık 40 milyar TL'lik kamu kaynağı tek hesap üzerinden yönetilecektir. Bu sayede, kamu borç ve nakit yönetiminde etkinlik artırılabilecek, kamunun borçlanma maliyeti daha da düşürülecek, tek elde toplanacak nakit rezervinin en uygun finansal araçlarla nemalandırılması sayesinde yıllık ortalama 3 ila 4 milyar TL'lik gelir ve tasarruf elde edilecektir.

2018 yılında kamu kurum ve kuruluşlarımızın yatırım programında yer alan projelerin ve bankacılık kesimi aracılığıyla özel sektörün finansmanına yönelik dış finansman çalışmalarımız devam etmiştir. Bu çerçevede, 2018 yılının geri kalan bölümünde Hazine geri ödeme garantisi altında toplam 1 milyar 887 milyon dolar ve Bakanlığımızın borçlu olduğu 183 milyon dolar olmak üzere toplam 2 milyar 70 milyon dolar tutarında dış finansman sağlanmıştır.

Gelir politikalarına geldiğimizde, gelir politikalarımız 2019 yılında gerekli mali alanın temini suretiyle makroekonomik dengelenme sürecinin desteklenmesi ve buna bağlı 2020 ve 2021 döneminde kamu harcamaları için ihtiyaç duyulan finansmanın sağlanması, sosyoekonomik kalkınma ve adaletin daha da güçlendirilmesi, ekonominin uluslararası düzeyde rekabet gücünün artırılması ve yurt içi tasarruflara katkı sağlanması hedefleri doğrultusunda yürütülecektir.

Ekonomide temel hedefimiz, ihracat odaklı ve teknoloji tabanlı bir üretim modeline geçerek katma değerli üretime, nitelikli istihdama ve ihracata dayalı bir büyüme modeli oluşturmaktır. Bu amaca ulaşabilmek için, 2018 yılında imalat sektöründe gerçekleştirilen yatırımlara ilave destekler sağladık ve bu kapsamda, yatırıma katkı oranını -o noktada baktığımızda- 15 puan artırdık, yatırıma katkı tutarının tamamının diğer kazançlardan indirilmesine katkı sağladık, bu noktada, indirimli kurumlar vergisi oranını sıfıra indirdik, inşaat harcamaları nedeniyle ödenen KDV'nin daha hızlı iadesine imkân tanıdık ve imalat sanayisinde yeni makine ve teçhizat alımlarını 2019 yılı sonuna kadar KDV'den istisna ettik.

Ekonomik canlanmaya katkı sağlamak amacıyla 31 Ekim 2018 tarihe kadar uygulanmak üzere yüzde 18 oranındaki konut ve iş yeri teslimlerindeki KDV oranını yüzde 8'e düşürdük. Taşınmaz alım satımlarındaki tapu harcı oranını yüzde 4'ten yüzde 3'e indirdik.

Son dönemde istihdamın desteklenmesi, iş gücü maliyetlerinin ve işsizliğin azaltılması amacıyla çok önemli düzenlemeleri hayata geçirdik. Bu kapsamda, 2018-2020 yıllarında işe alınacak her bir işçi için asgari ücret üzerinden ödenmesi gereken tüm SGK primleri ve vergilerin -2018 yılı için 883 TL olup- iş gücü maliyetinin yüzde 36'sına karşılık gelen miktarda on iki ay boyunca devlet tarafından karşılanmasına olanak sağladık. Kadın, genç ve engelli istihdamında teşvik süresini uzatarak on sekiz ay olarak belirledik. İmalat ve bilişim sektöründe işe alınacaklar için SGK prim desteğini daha yüksek tutarda ki 2018 yılında bu rakam 761 Türk lirası noktasındayken, bunun yerine 2.029,5 lira olarak uygulanmasını mümkün kıldık.

Ekonomimizin rekabetçi yapısını güçlendirmek ve katma değeri yüksek ürünlerin imalatını ve ihracatını artırmak için son dönemde önemli düzenlemeler yaptık ve bu kapsamda, ihracatçıların alabilecekleri KDV iadesinin tavanını artırdık, gümrüksüz satış mağazalarında yapılan teslimlerde KDV ve ÖTV istisnası getirdik, KDV iade işlemlerini hızlandırdık. Bu noktada baktığımızda, kayıt dışı ekonomiyle mücadele güçlü bir şekilde devam ederken kayıtlı ekonomiyi risk odaklı, veri analizine dayalı sistemlerle teşvik etmeye devam ediyoruz. Kayıt dışı ekonominin azaltılması, ekonomik istikrar

ve gelir dağılımıyla birlikte istihdam gibi birçok makroekonomik unsurun iyileşmesine, ekonomide verimlilik düzeyi ve rekabet gücünün yükselmesine, ayrıca, kamu gelirlerinin artmasına katkıda bulunmaktadır.

Hükümetlerimiz döneminde kayıt dışı ekonominin azaltılması için planlı bir mücadele yürüttük ve bu dönemden sonra daha da güçlü bir şekilde yürütmeye devam edeceğiz. Bu kapsamda, geçtiğimiz dönemde hazırladığımız üç eylem planını uyguladık ve sonunda gayet olumlu neticeler aldık.

Türkiye’de kayıt dışı ekonominin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2002 yılında yüzde 32,4 iken 2016 yılında bu oranı yüzde 26,8’e düşürdük. Kayıt dışı istihdam oranını ise Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı verilerine göre 2002 yılındaki yüzde 52,1 seviyesinden 2017 yılında, tüm bu çerçevede, yıl sonu itibarıyla baktığımızda yüzde 33,9 seviyesine indirdik.

Hayata geçireceğimiz yeni bir eylem planı çalışmalarına başladık, bu süreci de en kısa sürede hızlı bir şekilde hayata geçirmeyi ümit ediyoruz.

Mükelleflerin uyum düzeyinin artırılması, uyumlu mükellefler aleyhine oluşan haksız rekabetin önlenmesi ve kayıtlı ekonominin teşvik edilmesi amacıyla yeni bir risk analiz merkezi kuruyoruz. Gelir İdaresi Başkanlığı bünyesinde kurulacak risk analizi merkezinde farklı veri kaynaklarından elde edilen bilgilerle, faaliyet grupları ve sektörel çerçevede farklı sektörler itibarıyla mükellefler analiz edilecek, yapılacak mukayeseler suretiyle vergilemede muhtemel risk alanları tespit edilecektir. Bu sayede, kayıt dışı ekonomiyle mücadele etkinliğinin artırılması sağlanacak ve vergiye uyum düzeyi daha da yukarıya taşınacaktır.

Vergi tabanını genişleterek, vergi adaletini pekiştirerek tahsilatta etkinliği artırmayı hedefliyoruz. Bu noktada, vergi mevzuatının daha basit ve anlaşılabilir hâle getirilmesi amacıyla mükellef uyumunu da gözetecek şekilde sadeleştirilmesine yönelik çalışmalara devam ediyoruz.

Sayın Başkan ve değerli üyeler; sonuç itibarıyla, son bir yıl içinde ekonomimizin maruz kaldığı iç ve dış tehditlere karşı güçlü tedbirler alınmış, dış politikada yapıcı adımlar günbegün atılmış ve atılmaya devam edecektir. Şartların normalleşmeye başlamasıyla birlikte, önümüzdeki beş yıl ekonomik hedeflerin başarılması için ülkemizin önünde önemli bir fırsat penceresi sunmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin sağladığı hızlı ve etkin karar alma mekanizması ve ekonominin daha koordineli yönetilmesi, bu dönemin en önemli ve güçlü avantajlı noktalarından bir tanesi olacaktır.

Yeni Ekonomi Programımız krizlere karşı dayanıklı ekonomimiz, düşük kamu ve hane halkı borcumuz, mali disiplini en üst düzeyde tutan politikamız, dinamik ve girişimci özel sektörümüz, dünya pazarlarına açık ihracatçı yapımız ve güçlü beşerî sermayemiz üzerine inşa edilerek bu süreci ortaya koyduk.

Önümüzdeki dönemde AK PARTİ hükümetleri olarak kararlılıkla uyguladığımız mali disiplin politikamızdan, on altı yıl olduğu gibi, on yedinci yılda da bu yıl da asla taviz vermeyeceğiz. Mali disiplin, dengelenme sürecinin en temel destekleyici unsuru olacaktır. Yapılacak tasarrufların yapısal değişikliklerle birlikte kalıcı hâle gelmesi yine en temel hedeflerden bir tanesi olacaktır. Bu kapsamda, kamu maliyesinde en temel hedeflerimizi mal ve hizmet, sermaye, yatırım, cari transfer ve faiz giderlerinin azaltılması ve kamu gelirlerinin artırılması olarak belirledik. 2019 yılının temel dinamiklerine baktığımızda da hazırlanma ruhuna baktığımızda da bunu çok açık ve net görmekteyiz.

Sözlerime burada son verirken bütün çalışmalarımızda bizden desteğini eksik etmeyen, başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, bu bütçe teklifinin oluşturulmasına katkıda bulunan tüm bakanlıklarımıza, kurumlarımıza, kamu idarelerimize tek tek teşekkür ediyorum. Komisyon süresince Komisyon üyelerimizin yapacağı tüm katkıları ve çalışmalarını dört gözle bekliyoruz.

Hepinizin huzurunda tekrardan Komisyonumuzun ve 2019 yılı bütçemizin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakana kapsamlı sunuşu için çok teşekkür ediyoruz. Ayrıca bütçenin hazırlanmasında emeği geçen tüm kamu kurum ve kuruluşlarımıza ve ilgili bürokrat arkadaşlarımıza da teşekkür etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz gündeme hafta içi, salı günleri de normalde saat 10.00’da başlıyoruz, sadece pazartesi 11.00’de başlıyoruz fakat genel görüşmeler 29 Ekim’in ertesi günü ayın 30’unda salı günü başlayacak. O yüzden görüşmeleri 30 Ekim Salı günü için saat 11.00’e çekiyoruz.

Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanun Tasarısı ile Sayıştay tezkerelerinin geneli üzerindeki görüşmeler 30 Ekim 2018 Salı günü saat 11.00’de başlayacaktır.

Birleşimi kapatıyorum, hayırlı olsun diyorum.

Kapanma Saati: 16.31

